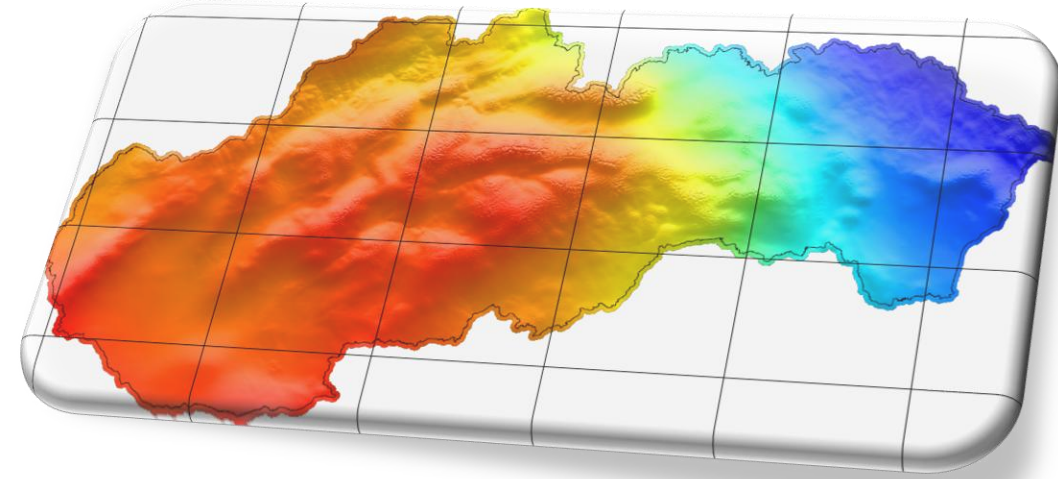

Testovanie kvázigeoidov Slovenska na novej národnej realizácii výškového systému EVRS

Miroslava Jančovičová¹, Branislav Droščák¹, Ján Bublavý¹, Blažej Bucha²

¹ Geodetický a kartografický ústav Bratislava, Chlumeckého 4, 827 45 Bratislava

² Katedra globálnej geodézie a geoinformatiky, Stavebná fakulta STU v Bratislave, Radlinského 11, 810 05 Bratislava

Výškové systémy na Slovensku

- definované Vyhláškou č. 300/2009 Z.z.

Baltský výškový systém po vyrovnaní (Bpv) od 1957

Realizácia Bpv 1957 = súborné vyrovnanie z roku 1957; EPSG:8357

- Referenčný mareograf v Kronštadte (Fínsky záliv)
- Normálne výšky podľa Molodenského
  - Normálne tiažové pole – výpočet Helmertovým vzťahom (1909)
  - Krasovského elipsoid
  - Redukcia z tiažového zrýchlenia
- Nové merania sú zapracovávané do pôvodnej Bpv57
- Kvázigeoid DVRM05 (Klobušiak a kol., 2005) nafitovaný na Bpv 1957

Výškové systémy na Slovensku

- definované Vyhláškou č. 300/2009 Z.z.

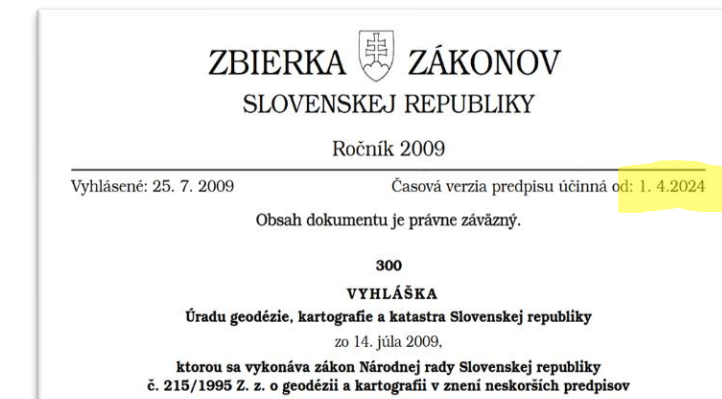
Európsky vertikálny referenčný systém (EVRS)

Od **1.4.2024** realizácia **SKVRF2024** – národné zhustenie EVRF2019; EPSG: 9390

- Referenčný mareograf v Amsterdame (NAP), kde

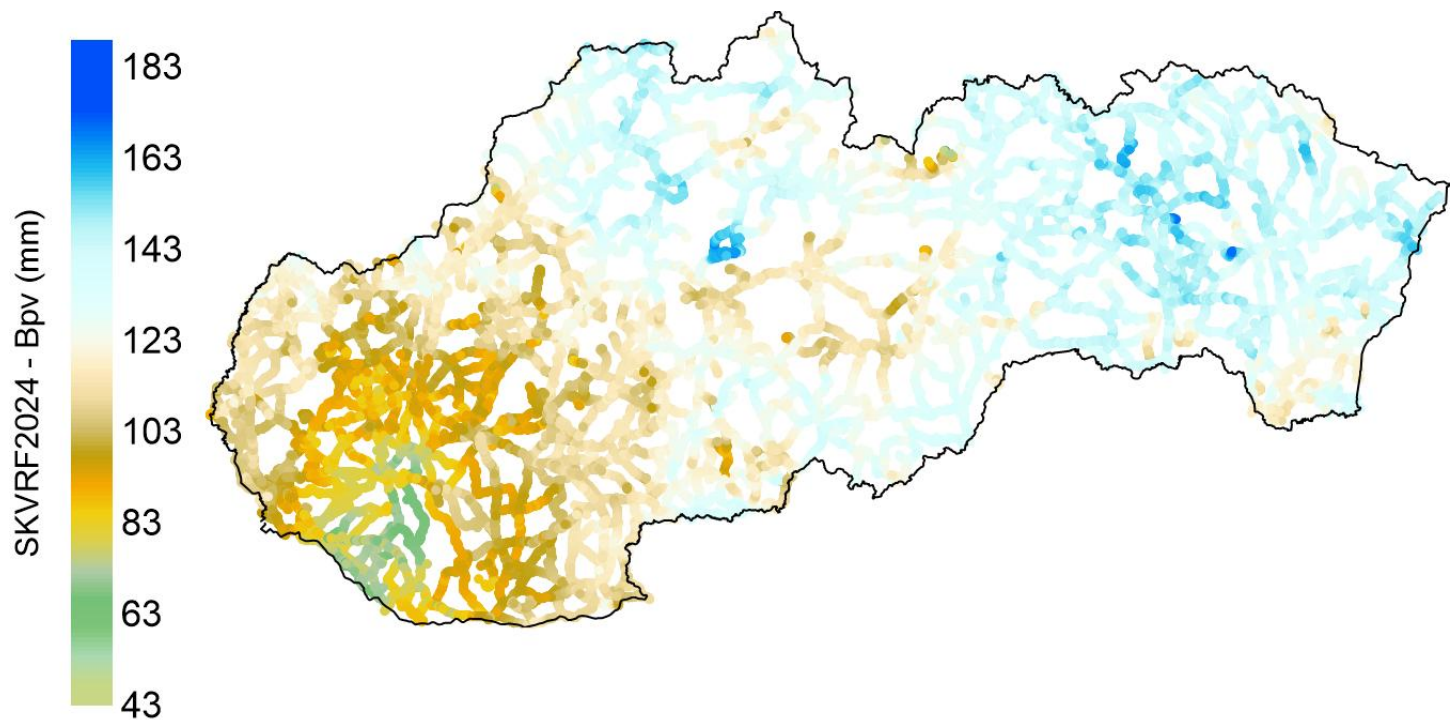
$$W_0 = W_{0E} = \textit{konšt.}$$

- Geopotenciálne kóty
  - Definícia pomocou geopotenciálnych kót $-\Delta W_P = C_P = W_{0E} - W_P$
  - Normálne výšky podľa Molodenského – použitie GRS80
- Kvázigeoid DMQSK2014-E (dostupný cez RTS)

(7) Realizácia Európskeho vertikálneho referenčného systému predstavuje súbor geopotenciálnych kót, normálnych výšok a charakteristík presností bodov Štátnej nivelačnej siete určených vyrovnaním vzhľadom na jeden základný alebo množinu viacerých základných nivelačných bodov určených v rámci medzinárodného vyrovnania vyšších rádoz nivelačných sietí európskych štátov. Národnú realizáciu EVRS nazývame Slovenský vertikálny referenčný rámec a označujeme ju alfanumerickým kódom SKVRFyyyy, pričom SKVRFyyyy zodpovedá a reprezentuje národné zhustenie konkrétnej realizácie Európskeho vertikálneho referenčného rámca označeného alfanumerickým kódom EVRFyyyy. Realizáciou EVRS je SKVRF2024, ktorý zodpovedá EVRF2019 s kódom EPSG:9390

Bpv 1957 vs. SKVRF2024

Minimum	Maximum	Priemer
4,31 cm	18,80 cm	12,65 cm

Rozdiely SKVRF2024 – Bpv 1957 reprezentujú:

- rozdiel v referenčných mareografoch (Kronštadt vs. NAP)
- rozdiel v spôsobe výpočtu
- recentné vertikálne pohyby

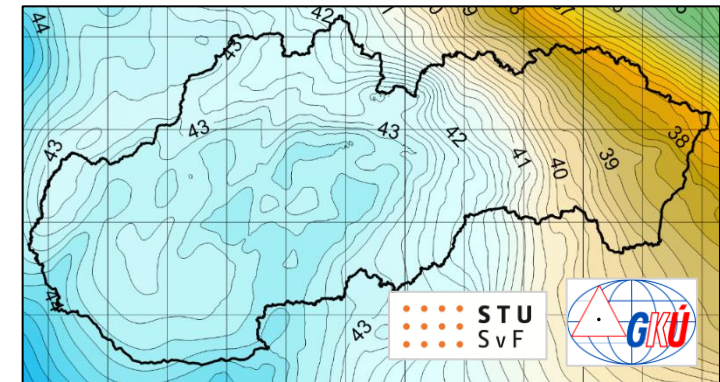
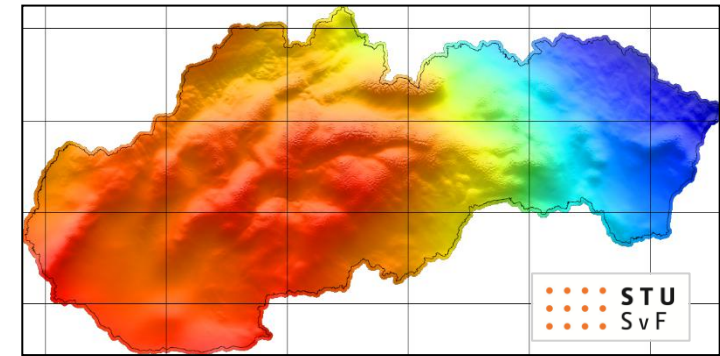
Bpv 1957 vs. SKVRF2024

	Nová realizácia (SKVRF2024)	Súčasná realizácia (Bpv 1957)
Mareograf	NAP	Kronštadt
Pripájacie body	7 vybraných bodov zo 170 bodov z vyrovnania v EVRF2019	Súborné vyrovnanie v rámci zapojených krajín
Výšky pripájacích bodov	Geopotenciálne kóty z vyrovnania EVRS (EVRF2019)	Normálne výšky podľa Molodenského obdržané zo súborného vyrovnania
Fyzikálny parameter	GRS 1980	Krasovského elipsoid
Typ výšky		Normálne výšky
Slapový systém	zero tide / mean tide	Nešpecifikovaný
Prevod z/do ETRS89	DMQSK2024-E	DVRM05

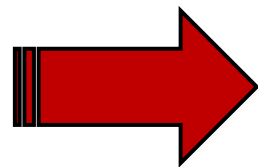
Kvázigeoidy Slovenska

- **Gravimetric Model of the Slovak Quasigeoid (GMSQ)**
  - GMSQ2019 (Bucha a kol., 2019)
  - GMSQ2024A (Bucha, 2024)
  - GMSQ2024B (Bucha, 2024)
- **Digitálny Vertikálny Referenčný Model 2005 (DVRM)**
  - DVRM05 (Klobušíak a kol., 2005)

Dostupné kvázigeoidy Slovenska

	GMSQ2019	GMSQ2024A	GMSQ2024B	DVRM05
Rozlíšenie	2''	1''	1''	20''x 30''
Použitý GGM	EIGEN-6C4	EIGEN-6C4	SGG-UGM-2	EGM96
Použitý detailný DMR	DMR 3.5	DMR 5.0	DMR 5.0	DMR 2
Definovaná presnosť	1,9 cm	1,9 cm	2,0 cm	3,4 cm
Fitovanie	nie	nie	nie	áno (Bpv)
Autor	Bucha a kol., 2019	Bucha, 2024		Klobušiak, 2005

DMR 5.0 – 1. cyklus LLS (2018 – 2022)

priestorové rozlíšenie 1 m/pixel

presnosť bodov mračien: $m_h \leq 0,15 \text{ m}$

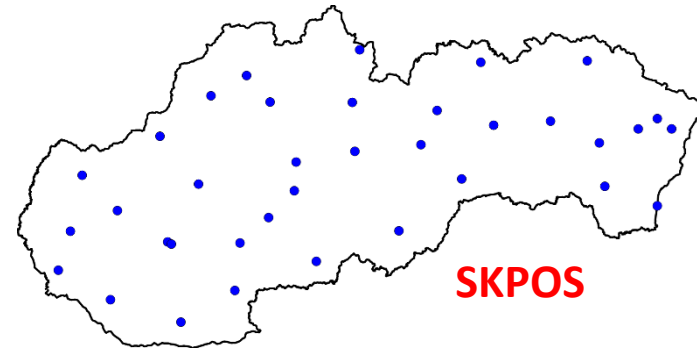
$m_{xy} \leq 0,30 \text{ m}$

Testovanie kvázigeoidov Slovenska

Testovacie množiny bodov ŠPS ($h + H_{\text{SKVRF2024}}$)

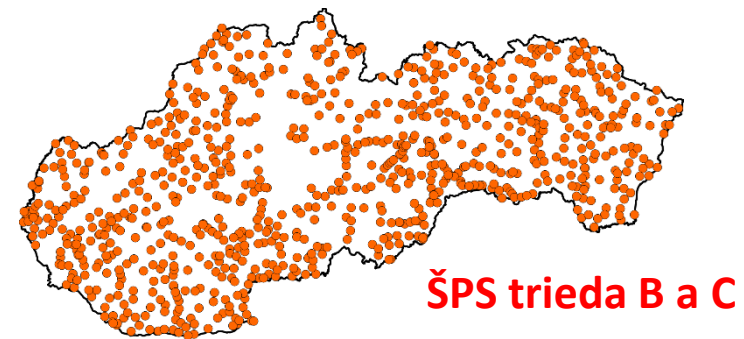
Body ŠPS triedy A

- 36 permanentných staníc SKPOS
- presnosť elipsoidickej výšky $\sigma \leq 10$ mm

Body ŠPS triedy B a C

- 851 bodov, dĺžka observácie min. 6 hodín
- presnosť elipsoidickej výšky $\sigma \leq 25$ mm
- bez 304 bodov ŠPS, ktoré boli použité na fitovanie kvázigeoidu DVRM05

Testovanie kvázigeoidov Slovenska

Porovnanie normálnych výšok

- Výpočet normálnych výšok na bodoch ŠPS:

$$H_{kvázig.} = h - \zeta_{kvázig.}$$

- Rozdiel normálnych výšok:

$$\Delta H = H_{SKVRF2024} - H_{kvázig.}$$

Výsledky testovania

GMSQ2019

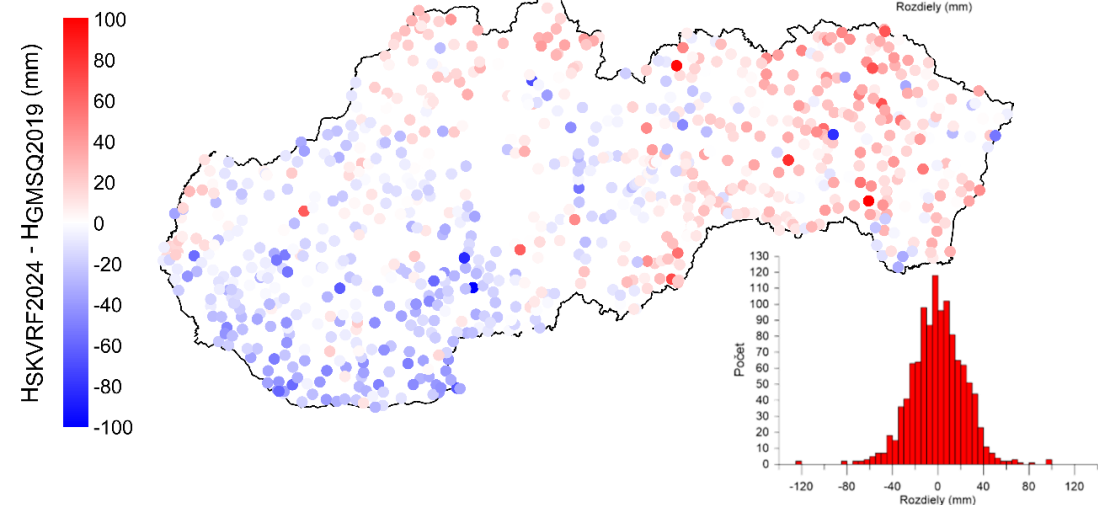
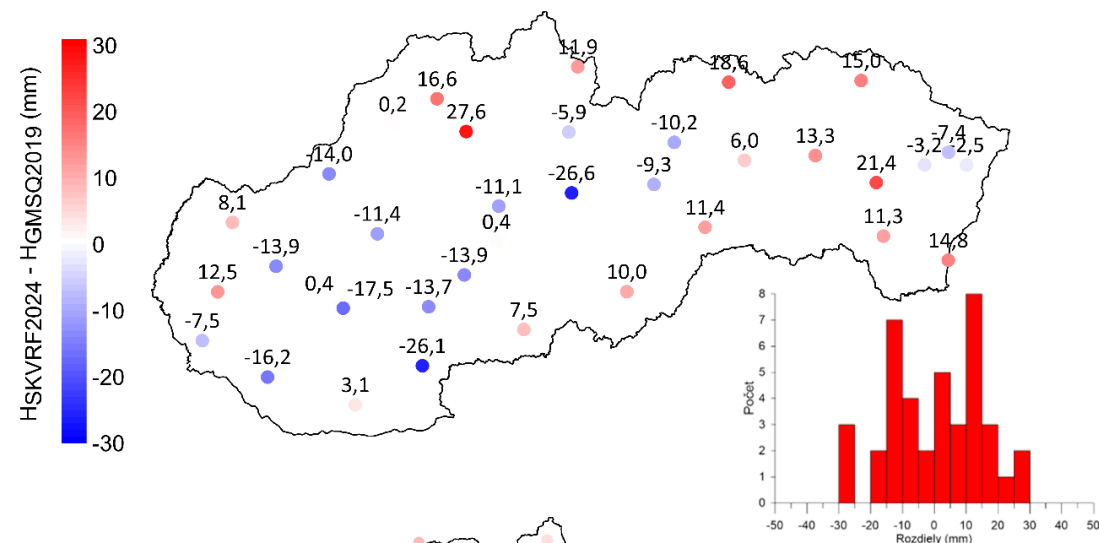
Test na množine bodov SKPOS (36 bodov)

Použitý kvázigeoid	GMSQ2019			
Minimum	-26,64			
Maximum	27,60			
Priemer	0,00			
Stredná chyba	13,56			
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	11,68			

Test na množine bodov ŠPS triedy B a C (851 bodov)

Použitý kvázigeoid	GMSQ2019			
Minimum	-124,10			
Maximum	99,19			
Priemer	0,00			
Stredná chyba	23,06			
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	18,25			

Pozn. Hodnoty rozdielov sú redukované o priemer

Výsledky testovania

GMSQ2024A

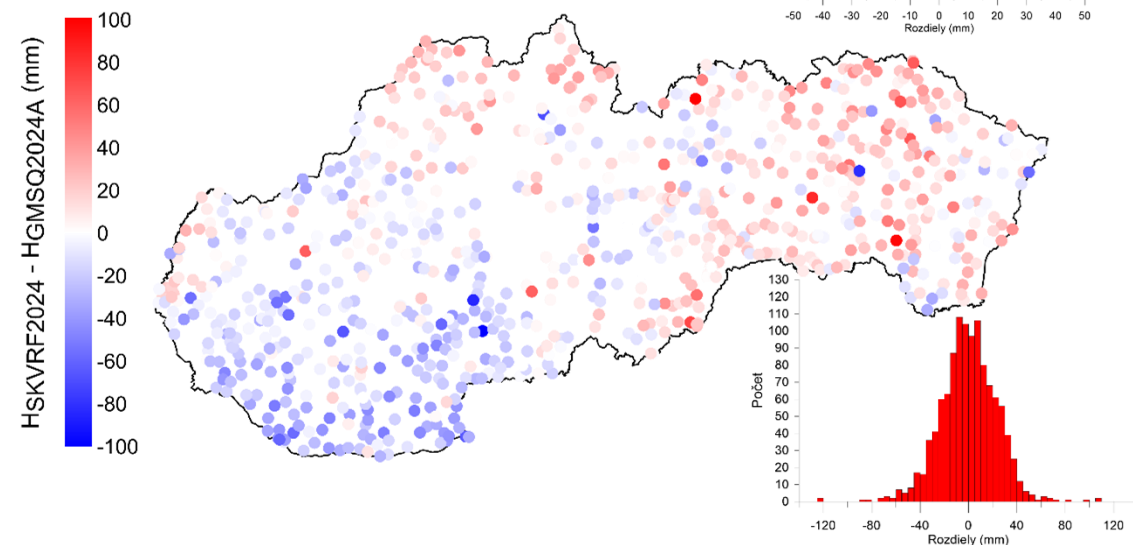
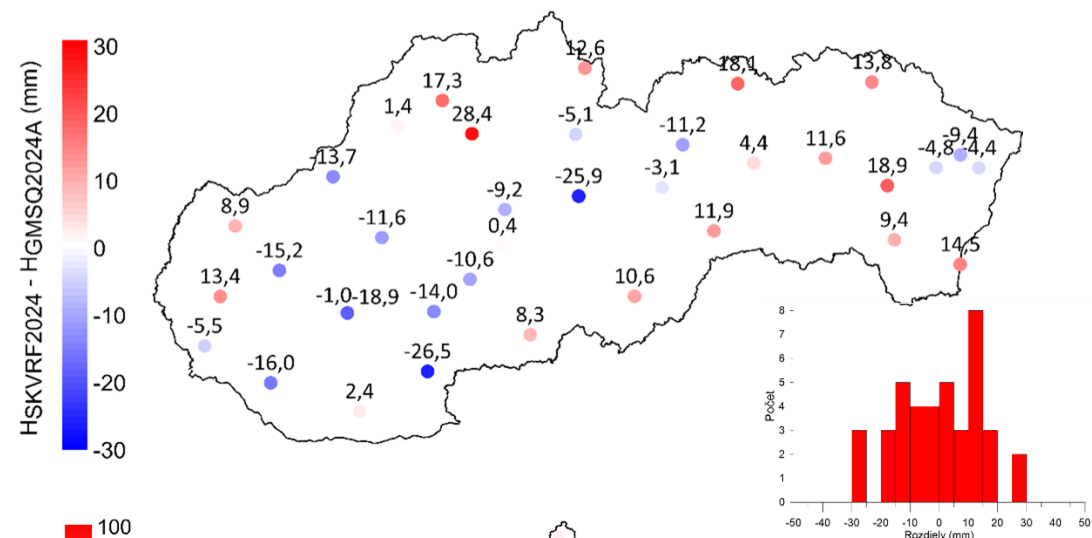
Test na množine bodov SKPOS (36 bodov)

Použitý kvázigeoid	GMSQ2019	GMSQ2024A		
Minimum	-26,64	-26,49		
Maximum	27,60	28,38		
Priemer	0,00	0,00		
Stredná chyba	13,56	13,38		
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	11,68	11,46		

Test na množine bodov ŠPS triedy B a C (851 bodov)

Použitý kvázigeoid	GMSQ2019	GMSQ2024A		
Minimum	-124,10	-124,63		
Maximum	99,19	107,72		
Priemer	0,00	0,00		
Stredná chyba	23,06	23,07		
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	18,25	18,36		

Pozn. Hodnoty rozdielov sú redukované o priemer

Výsledky testovania

GMSQ2024B

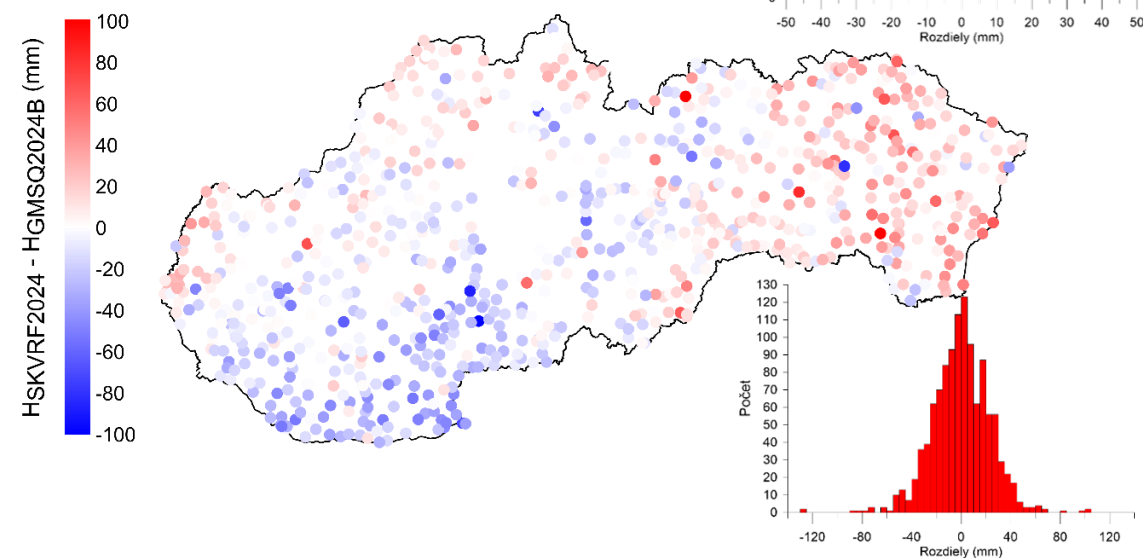
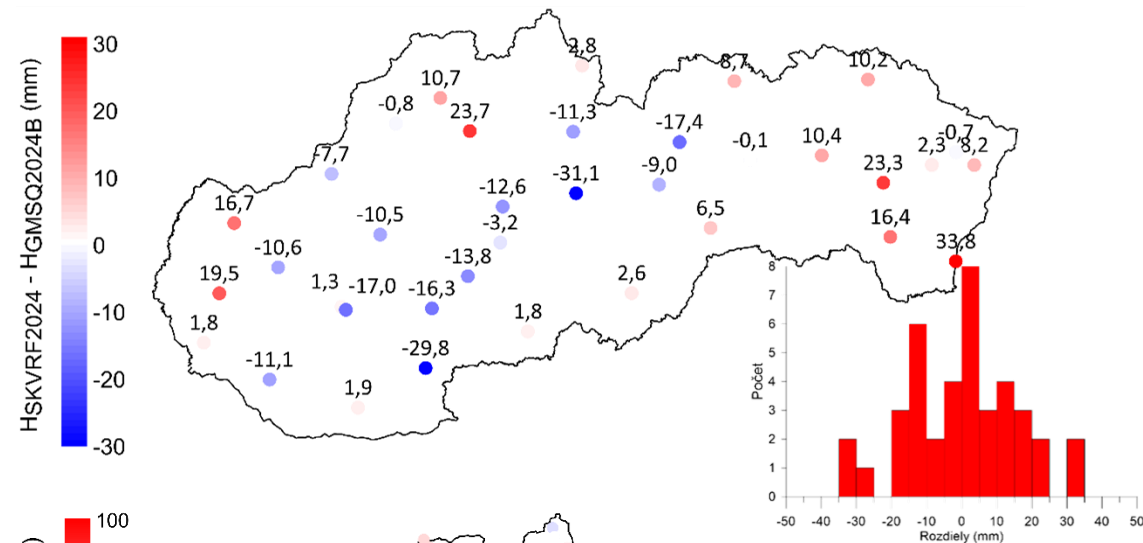
Test na množine bodov SKPOS (36 bodov)

Použitý kvázigeoid	GMSQ2019	GMSQ2024A	GMSQ2024B
Minimum	-26,64	-26,49	-31,14
Maximum	27,60	28,38	33,81
Priemer	0,00	0,00	0,00
Stredná chyba	13,56	13,38	14,34
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	11,68	11,46	11,27

Test na množine bodov ŠPS triedy B a C (851 bodov)

Použitý kvázigeoid	GMSQ2019	GMSQ2024A	GMSQ2024B
Minimum	-124,10	-124,63	-128,02
Maximum	99,19	107,72	102,17
Priemer	0,00	0,00	0,00
Stredná chyba	23,06	23,07	22,93
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	18,25	18,36	17,87

Pozn. Hodnoty rozdielov sú redukované o priemer

Výsledky testovania

DVRM05

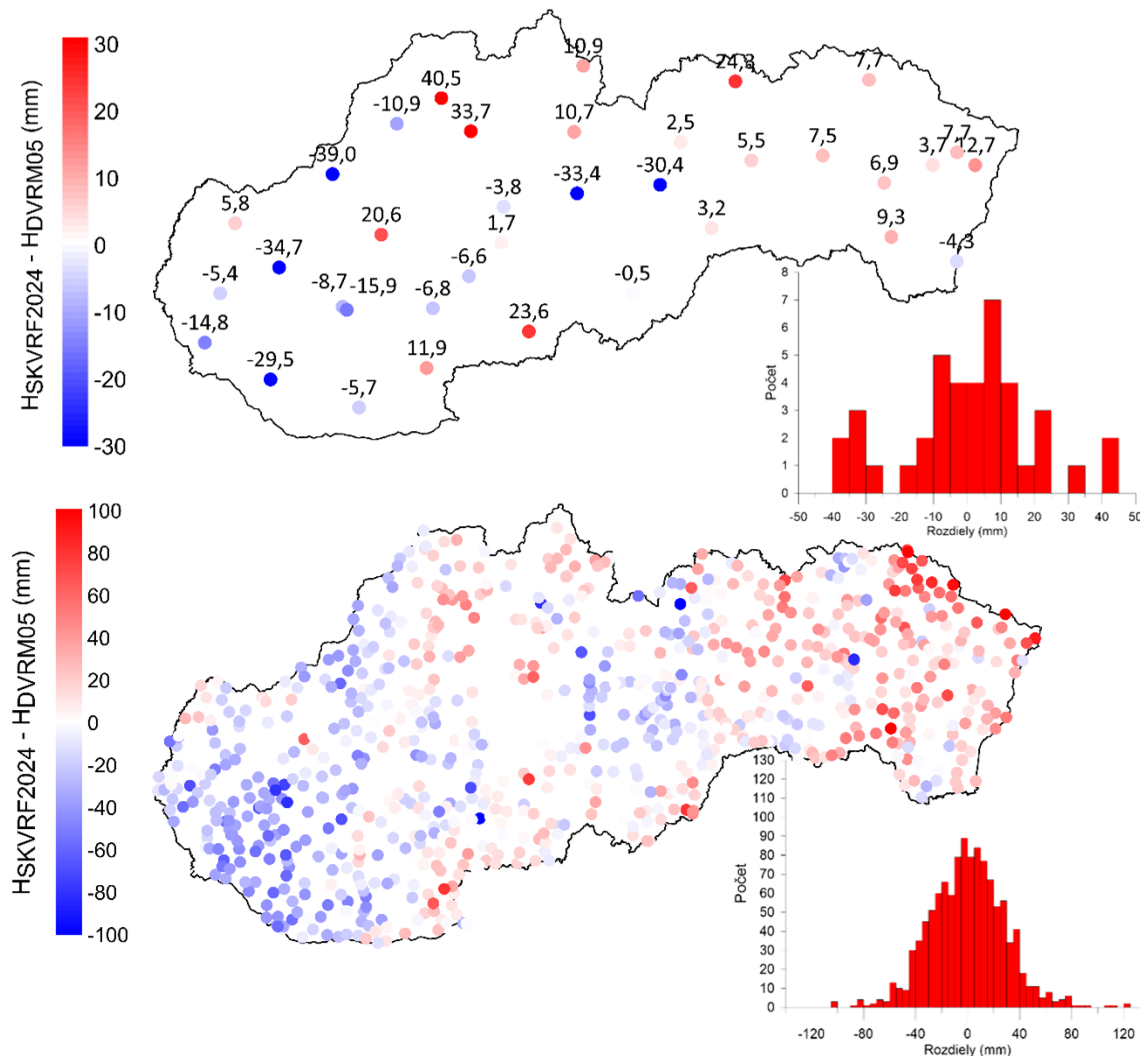
Test na množine bodov SKPOS (36 bodov)

Použitý kvázigeoid	GMSQ2019	GMSQ2024A	GMSQ2024B	DVRM05
Minimum	-26,64	-26,49	-31,14	-39,00
Maximum	27,60	28,38	33,81	40,46
Priemer	0,00	0,00	0,00	0,00
Stredná chyba	13,56	13,38	14,34	18,08
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	11,68	11,46	11,27	13,90

Test na množine bodov ŠPS triedy B a C (851 bodov)

Použitý kvázigeoid	GMSQ2019	GMSQ2024A	GMSQ2024B	DVRM05
Minimum	-124,10	-124,63	-128,02	-101,86
Maximum	99,19	107,72	102,17	124,55
Priemer	0,00	0,00	0,00	0,00
Stredná chyba	23,06	23,07	22,93	28,49
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	18,25	18,36	17,87	23,30

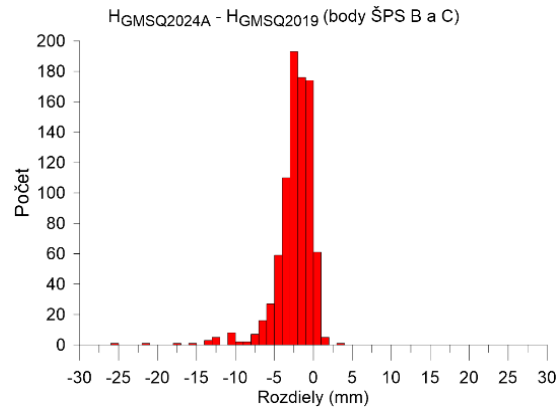
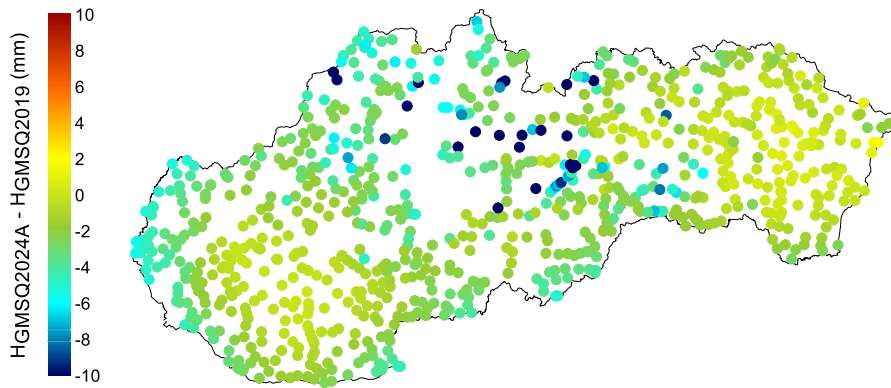
Pozn. Hodnoty rozdielov sú redukované o priemer

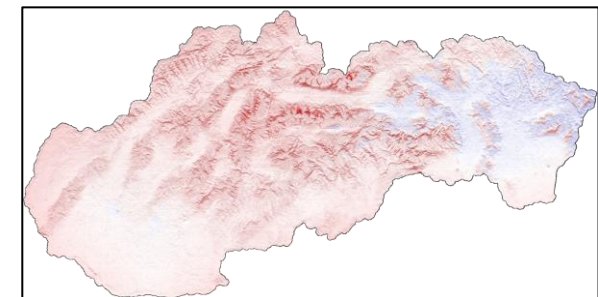
Porovnanie **GMSQ2024A** a **GMSQ2024B** vs. **GMSQ2019**

GMSQ2024A vs. GMSQ2019

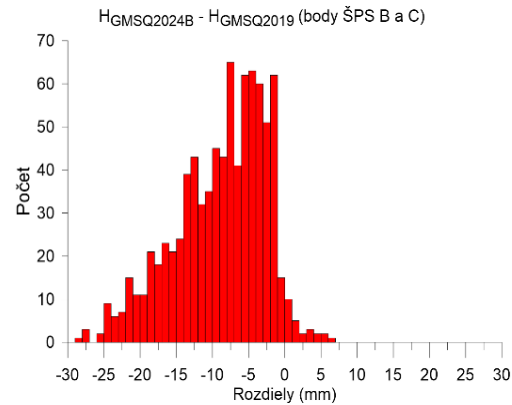
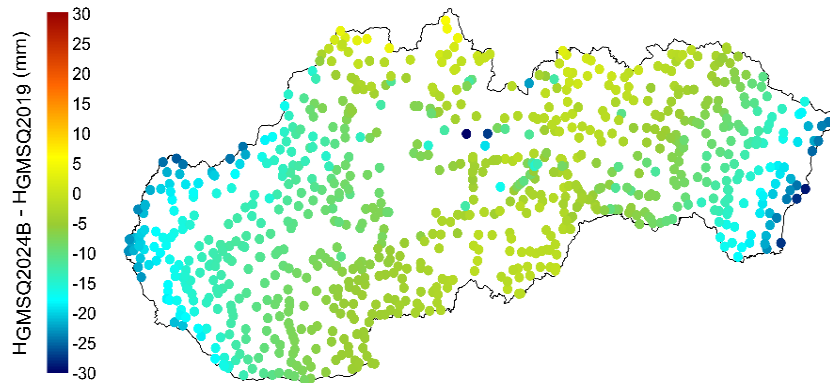
Minimum	Maximum	Priemer	Str.chyba
-52,61 mm	1,88 mm	-2,47 mm	3,04 mm

- Najväčšie odchýlky – body vo vysokohorskom teréne
- Nárast absolútnych hodnôt rozdielov k okrajom územia
- Opačné rozdiely východ a západ SR (Bucha, 2024)

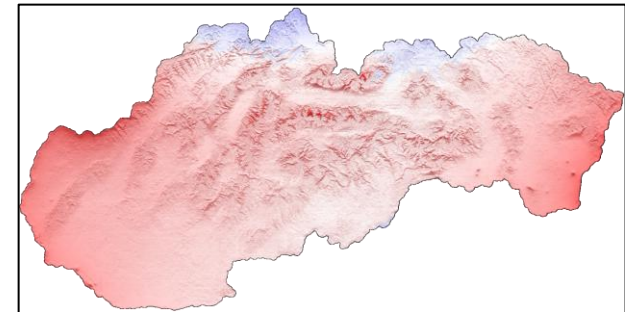
Porovnanie **GMSQ2024A** a **GMSQ2024B** vs. **GMSQ2019**

GMSQ2024B vs. GMSQ2019

- 2x vyššia stredná chyba rozdielov ako pri GMSQ2024A
- Dlhovlnný trend – použitie rozdielných GGM

Minimum	Maximum	Priemer	Str.chyba
-54,41 mm	5,35 mm	-8,92 mm	6,42 mm

Výber kvázigeoidu pre realizáciu SKVRF2024

Test na množine bodov SKPOS (36 bodov)				
Použitý kvázigeoid	GMSQ2019	GMSQ2024 A	GMSQ2024B	DVRM05
Minimum	-26,64	-26,49	-31,14	-39,00
Maximum	27,60	28,38	33,81	40,46
Priemer	0,00	0,00	0,00	0,00
Stredná chyba	13,56	13,38	14,34	18,08
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	11,68	11,46	11,27	13,90

Test na množine bodov ŠPS triedy B a C (851 bodov)				
Použitý kvázigeoid	GMSQ2019	GMSQ2024A	GMSQ2024B	DVRM05
Minimum	-124,10	-124,63	-128,02	-101,86
Maximum	99,19	107,72	102,17	124,55
Priemer	0,00	0,00	0,00	0,00
Stredná chyba	23,06	23,07	22,93	28,49
Priemer absolútnych hodnôt rozdielov	18,25	18,36	17,87	23,30

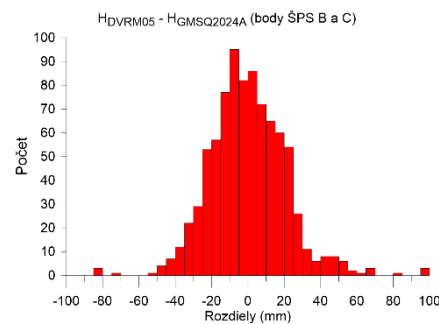
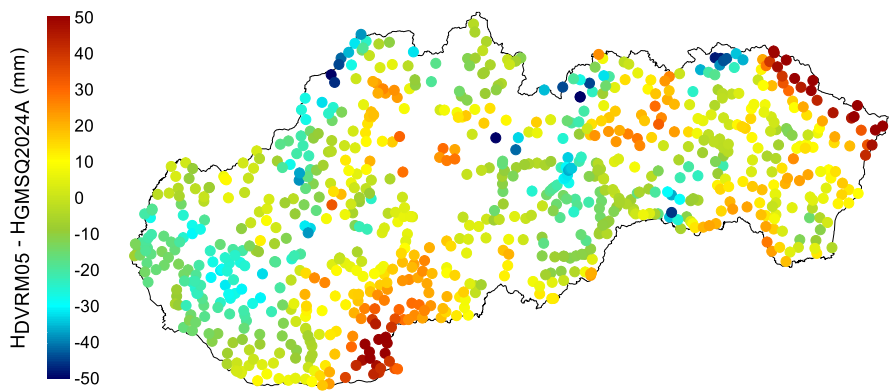
GMSQ2024A

- Najlepšie výsledky pre body SKPOS (najpresnejšia el. výška)
- Pri bodoch triedy B a C podobné výsledky pre všetky kvázigeoidy GMSQ – nižšia kvalita el. výšky
- Použitie najnovšieho DMR5.0
- Bez akéhokoľvek fitovania
- Fitovaním – zlepšenie presnosti určovania nadmorských výšok GNSS meraním

GMSQ2024A po nafitovaní na SKVRF2024 = **DMQSK2024-E**

Porovnanie **GMSQ2024A** vs. **DVRM05**

DVRM05 mínus GMSQ2024A

- Hodnoty rozdielov sú redukované o priemer
- Najviac rozdielov v intervale ± 50 mm
- DVRM05 – fitovaný na Bpv

Minimum	Maximum	Priemer	Str.chyba
-80,39 mm	95,25 mm	0,00 mm	20,61 mm

Záver

- DVRM05
  - Najvyššie str.chyby pri testoch na bodoch SKPOS a bodoch ŠPS triedy B a C
  - Fitovaný na Bpv 1957, menej vhodný na použitie s realizáciou SKVRF2024
- GMSQ2024A
  - Najnižšie str.chyby pri testoch na bodoch SKPOS
  - GMSQ2019 a GMSQ2024B porovnateľné výsledky
  - Použitie najnovšieho DMR5.0 pri GMSQ2024A
  - Nie je naitovaný → zlepšenie presnosti určovania normálnych výšok GNSS metódami zabezpečíme fitovaním na realizáciu SKVRF2024 = **DMQSK2024-E**

Ďakujem za pozornosť.

miroslava.jancovicova@skgeodesy.sk

